

Ministerstwo Infrastruktury

Departament Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej

Nr: 1445 PODOC JF
WŁEC

2023 06 13

Znak pisma: DGWiŻŚ-7.0212.37.2023

Warszawa, 07 czerwca 2023

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

Szanowny Panie Prezesie,

Odpowiadając na pismo Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej z dnia 28 kwietnia 2023 r., znak: ZIR/AM/1698/23 w zakresie możliwości rolniczego wykorzystania ścieków w ilościach nieprzekraczających 3 m³ na dobę przedstawiam poniższe stanowisko.

Przede wszystkim zakres obowiązków właścicieli nieruchomości w odniesieniu do gospodarki ściekowej został określony w ustawie z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2519 z późn. zm.) – dalej jako „ucpg”. Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2, 3a oraz 3b tejże ustawy właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez:

- przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej lub, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych; przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych (art. 5 ust. 1 pkt 2 ucpg);
- gromadzenie nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków (art. 5 ust. 1 pkt 3a ucpg);
- pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi (art. 5 ust. 1 pkt 3b ucpg).

Obowiązki te potwierdza również § 26 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. 2022 r. poz. 1225), który w razie braku warunków przyłączenia sieci kanalizacyjnej, dopuszcza zabudowę budynkami przeznaczonymi na pobyt ludzi, pod warunkiem zastosowania zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni ścieków, jeżeli ich ilość nie przekracza 5 m³ na dobę. Jeżeli ilość ścieków jest

większa od 5 m³, to ich gromadzenie lub oczyszczanie wymaga pozytywnej opinii właściwego terenowo inspektora ochrony środowiska.

Jak wskazuje art. 6 ust. 1 pkt 1 ucpg właściciele nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, wykonując obowiązek określony w art. 5 ust. 1 pkt 3b ucpg, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych – przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłat za te usługi.

Na podstawie art. 6 ust. 6 ucpg gmina jest obowiązana zorganizować opróżnianie zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów w tym zakresie.

Ww. zapisy wskazują zatem na bezwzględny obowiązek posiadania zbiornika bezodpływowego lub przydomowej oczyszczalni ścieków w przypadku braku możliwości przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej oraz na obowiązek opróżniania tych urządzeń przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych.

Zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – *Prawo wodne* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 295, 412 i 877) – dalej jako „pw”, przez rolnicze wykorzystanie ścieków bytowych, ścieków komunalnych, ścieków przemysłowych biologicznie rozkładalnych oraz wód odprowadzanych z obiektów chowu lub hodowli ryb, rozumie się ich zastosowanie do:

- 1) nawadniania użytków rolnych;
- 2) nawożenia użytków rolnych przez dodanie materiałów do gleby albo przez rozproszanie na powierzchni, albo przez wstrzykiwanie do gruntu, umieszczenie pod powierzchnią gruntu lub mieszanie z warstwami powierzchniowymi gruntu;
- 3) nawadniania oraz nawożenia stawów wykorzystywanych do chowu lub hodowli ryb.

Rolnicze wykorzystanie ścieków, jeżeli ich łączna ilość jest większa niż 5 m³ na dobę, jest szczególnym korzystaniem z wód i wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Jeżeli ilość ścieków nie przekracza 5 m³ na dobę i służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego lub własnego gospodarstwa rolnego to rolnicze wykorzystywanie ścieków jest uznawane za zwykłe korzystanie z wód, do którego nie wymaga się uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Niezależnie od tego, czy rolnicze wykorzystanie ścieków podlega pod obowiązek uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, roczne i sezonowe dawki ścieków nie powinny przekroczyć

zapotrzebowania roślin na substancje odżywcze. Ograniczenia w zakresie rolniczego wykorzystania ścieków określa art. 84 ust. 4 pw, natomiast terminy stosowania ścieków oraz sposób ich uwzględniania w planach nawożenia azotem lub w obliczeniach maksymalnych dawek azotu został określony w przepisach wydanych na podstawie art. 106 pw, czyli „Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz. U. z 2023 r. poz. 244).

Ścieki przeznaczone do rolniczego wykorzystania nie mogą stanowić zagrożenia dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych, a w szczególności nie mogą powodować zanieczyszczenia wód substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Warunki jakie należy spełnić w celu rolniczego wykorzystania ścieków określa rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. *w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311).

Zgodnie z ww. rozporządzeniem ścieki mogą być przeznaczone do rolniczego wykorzystania jeżeli BZT₅ zostało zredukowane co najmniej o 20%, a zawartość zawiesiny ogólnej co najmniej o 50%. Dodatkowo ścieki muszą spełniać warunki sanitarne dotyczące niewykrywalności bakterii chorobotwórczych z rodzaju Salmonella oraz nieobecności żywych jaj pasożytów (Ascaris sp., Trichuris, Toxocara sp.) w 1 litrze ścieków (załącznik 9 ww. rozporządzenia), a także nie mogą zawierać substancji zanieczyszczających w ilościach przekraczających najwyższe dopuszczalne wartości substancji zanieczyszczających określone w załączniku nr 4 ww. rozporządzenia (lp. 1 i 2 w tabeli I oraz lp. 2 i 21-58 w tabeli II).

Dopuszczalna zawartość metali ciężkich w glebach, w warstwie 0-25 cm, na obszarach, na których może być stosowane rolnicze wykorzystanie ścieków, jest określona w załączniku nr 10 do ww. rozporządzenia.

Badania mikrobiologiczne i parazytologiczne oraz badania stanu i składu ścieków przeznaczonych do rolniczego wykorzystania wykonuje się co najmniej raz na dwa miesiące. Natomiast badania zawartości metali ciężkich w glebach na obszarach, na których może być stosowane rolnicze wykorzystanie ścieków, przeprowadza się co 5 lat.

Ścieki mogą być stosowane rolniczo poza obszarami płytkiego występowania skał szczelinowych nieodizolowanych od powierzchni warstwą nieprzepuszczalną. Położenie gruntów, na których może być stosowane rolnicze wykorzystanie ścieków, oraz położenie urządzeń i instalacji przeznaczonych do magazynowania i przygotowania ścieków do rolniczego wykorzystania powinno odpowiadać warunkom określonym w załączniku nr 11 do ww. rozporządzenia.

Określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1311) warunki, jakie należy spełnić w celu rolniczego wykorzystania ścieków, a także wymagania w zakresie miejsca, sposobu i minimalnej częstotliwości pobierania próbek ścieków do kontroli obowiązują również w przypadku, gdy łączna ilość ścieków nie przekracza 5 m³ na dobę.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia należy zaznaczyć, że stanowiska i opinie w sprawach interpretacji przepisów Prawa wodnego oraz jej aktów wykonawczych, mogą jedynie służyć do wyjaśnienia wątpliwości, co do celu i zakresu stosowania. Zajęcie stanowiska w indywidualnej sprawie należy jednak do organu, we właściwości którego, określonej przez przepisy prawa materialnego i formalnego, pozostaje podjęcie stosownego rozstrzygnięcia.

Z poważaniem,

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Małgorzata Bogucka-Szymalska

Zastępca Dyrektora Departamentu

Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej

Do wiadomości:

Pani Nina Dobrzyńska – Dyrektor Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi